

Rayı Sev Traversi Korum

İ.Alper YALÇIN, M.Soner BAŞ, Volkan YILMAZ, Hakan ÖZDEMİR, İsmail SEVİM

İnsanoğlu özel hayatında eŐini, arkadaŐını seğerken ne kadar titiz; sevdiklerini kırmamak, űzmemek için ne kadar űzenli davranır değil mi? Biz demirYOLCULARIN en űnemli en vazgeçilmez çalıŐma arkadaŐıdır RAY. Pekalâ, biz en vazgeçilmez çalıŐma arkadaŐımız için ne yapıyoruz? Onun incinmesini kırılmasını űnlemek için ne yapıyoruz, NE YAPMALIYIZ! İŐte yazımızın baŐlıęı bu sebeple "RAYI SEV TRAVERSİ KORU" Biz onu sevdikçe onun da bizi seveceğini ve űzmeyeceęi bilinciyle.

Doęada oksit halinde, taŐın topraęın içinde bulunan demir cevheri(Resim 1), yűkseklieęi 26 m taban çapı 9 m olan devasa yűksek fırınlarda kok kűműrű (karbon), kum(silisyum), kireçtaŐı (kalsiyum) eklenerek hazırlanan hamura sıcak hava űflenerek 1500–2500 °C de kirinden pasaęından temizlenip sıvı pik demir halini alır. İçinde birçok element bulunan sıvı pik demir bűyűk potalarla elikhaneye gider. elikhanede

yaŐamımızın vazgeçilmezi Oksijen sayesinde içindeki zararlı bileŐenlerden kurtulur. Ancak bu yetmez; tekerleęin zulműne dayanması için karakterini gűlendirecek elementler eklenir. Kimyasal olarak karakterini kazanmıŐtır ve adı artık çeliktir. 1500 °C sıcaklıkta sıvı elik kalıplara dűkűlerek soęutulur. Blum adı verilen bu elik kűtűkler son űeklini almak için haddehaneye gűtűrűlűr. Tabiatı gereęi ilesi bitmez bu blumun; cehennem

adı verilen fırınlarda tekrar 900–1000 °C ye ısıtılır. Cehennemden çıkan blum merdaneler arasında gide gele son űeklini alır. Bu kadar ileye dayanamayan elik eğilir ve boynunu bűker. Yeterince ile çektiğine ve artık tekerlieği taŐıyacaęına kanaat getirilen çeliğe adını seğme hakkı verilir. RAY'dır artık O.

Boynu bűkűk Ray doęrultma merdanesinden geçerek Lazer űlűm ile formunu(geometrisini) kazandıęına kanaat getirilir ve geçen bir delikanlı edasıyla çıkar karŐımıza. Ne kadar ile çektięi bilenen rayın içinde bir kırınlık bir boŐluk kalıp kalmadıęı Ultrasonik ve Girdap Akımları tahribatsız muayene yűntemleriyle incelenir. İçinde bir kırınlık bir boŐluk kalmadıęına kanaat getirilen raya son dűzeltmeleri yapılır ve istenilen boylarda kesilir. Sıra numarasını alan RAY kavuŐma gűnűnű beklemeye baŐlar.

Dostunu özenle seçen insanoğlu, vazgeçilmez iş arkadaşı RAYI da pek tabii özenle seçer. Bu seçim için Türk demiryolcuları EN 13674-1 ve UIC 860 standartlarında belirtilen kriterleri kullanır. Bu kriterler; rayın yuvarlanma yüzeyinde 0,5 mm, diğer yüzeylerde 1 mm derinliğinden fazla hatalara, 250 MPa dan fazla kalıntı gerilime, 0,7 mm den fazla yatay ve düşeyde eğriliğe izin vermez. Bu nedenlerle 36 m uzunluğundaki raylar yatay ve düşeyde en az dört noktadan kavranarak taşınır ve taşınmalıdır da. Aksi halde kalıntı gerilim ve eğrilik artar; bu durum rayın mukavemetinde (dayanımında) ciddi kayıplara sebep olur.

Çok zorlu süreçlerden geçerek tekerleğin zulmüne hazır olarak üretilen raylar vagonlara yüklenir ve sevk edilir.

Büyük umutlarla yola koyulan ömrünün baharında raylar poz (yol yenilemesi) mahaline gelen vagondan devrilerek atılır, bazıları başını taşa çarpar yara açılır kafasında. Bazıları sürüklenir yara bere açılır her tarafında, bazıları diklenir çekiçe balyozla vurulur kafasına. Bunlar da yetmez gibi paletli iş makinası gezdirilir üzerinde, delik açılır gövdesine, elektrot vurulur yüzeyine şuursuzca. Bu sevgisizliğe ve zulme dayanamaz, bir demiryolcuyu emekli etmesi beklenen raylar (ortalama 40 yıl), en sonunda isyan eder ve kırılır.

Birlikteliğin bir ömür boyu sürmesi için 36 m boyunda ray en az dört noktadan kavranarak indirilmeli ve taşınmalı, raya kesinlikle sert bir cisimle vurulmamalı zorunlu durumlarda plastik tokmak kullanılmalı, yüzeyinde hiçbir şekilde çentik oluşturulmamalı, çentik yaraları mutlaka uzaklaştırılmalı, ehliyetsiz kişilerin çok özel prosesler olan ray kaynağı, bondik kaynağı, ray doğrultma işlemlerini yapmalarına müsaade edilmemeli, 6 ayda bir ziyaret edilerek hatırı sorulmalı bir sıkıntısı var mı bakılmalı (gözle muayene), yılda bir doktor edasıyla göğsünün sesi dinlenmeli (ultrasonik muayene), özetle Ray Sevilmeli ki bir gece acı bir telefon sesiyle öğrenmeyelim bizi terk ettiğini!!!

Kaynak : Yolderiz Gazetesi